

Gülsayra Momun kızı

(1937)

Gülsayra Momun kızı, 1937 yılında Talas şehrinin Ken Aral köyünde dünyaya gelmiştir. 1960 yılında Kırgız Kız Pedagoji Enstitüsü'nü bitirerek "Sovetik Kırgızstan" gazetesinde edebiyat alanında çalışmıştır. Daha sonraları "Ala Too" dergisinde bölüm başkanı, redaktör yardımcısı olarak görev yapmaktadır.

İlk şiirleri daha okulda okumaktayken gazete ve

dergilerde yayımlanmıştır. İlk şiir kitabı 1964 yılında "Tilek" adı ile yayınlanmıştır. Daha sonra "Kıya Çabıtı", "Sayaban", "Menin Künüm", "Cılaacın", "Ömür Beşigim", "Ak Maral", "Terengdegi Bermetter", "Tabaar Belem", "Aydırım" vb. şiir ve manzumelerin yazarıdır. Çocuklar için "Ayay-Ayay", "Cayloodo" adlı kitapları yayımlanmıştır.

Şiirler

ORDOBUZ BİŞKEK

Cüz tosup tooluk aydarım celge,
Kol sozup tooluk ak kalpak elge,
Tübölük çaşa ordobuz Bişkek,
Ornogon Çüydöy kut tüşkön cerge.

Dubalıñ akak apapak taştan,
Çağılıp küngö ak şoola çaçkan.
Köz ilbey seni küzötüp turat,
Keçende Manas bababız atçan.

Tüldöy ber ösüp ordobuz Bişkek,
Çaşasın kalkıñ cıtındı iskep.
Añkoo bir uçur cogotup iygen,
Atıñdı taptık kayradan izdep.

Ordobuz Bişkek baatırdın atı,
Ayaluu muras eline barkı.
Boşotup kirgen baskınçı coodon,
Üylördün eçken çırarın caktı.

Kayratı taşıp karegi çoktoy,
Kaptagan coogo kırçü eken oktoy.
Bişkektin şamı balbildap küysö
Baatırdın oşol cürögü ottoy.

Ordoluu eldin oylogon artın,
Namısın korgop çırgargan dañkın.
Baktıлуу elim carkırıp külsö,
Baatırdın oşol tilegi carkın.

Çıgarıp biyik urpagıñ ünün,
Atıñdı kayra çakırdı bugün.
Vatandı bergin arbaktuu ata,
Kayırıp aldık atıñdı bugün.

Keçirgin bizdi ayköl atabız,
Keçirgis dalay ketti katabız.
Kök azaba tuuñ kötörüp
Erkin koom kurup catabız.

Süyömün seni içimden bağıp,
Karay da berem karekte ot canıp.
Çaştık, süyüü, dostuk nurunan,
Çaşoomo kelem carık ot alıp.

OBAMIZ BİŞKEK

Yüz verip dağdan esen rüzgâra,
El uzatıp dağlı ak kalpaklı halka,
Ebediyete dek yaşa obamız Bişkek,
Yerleşmiştir Çüy gibi kut düşen yere.

Duvarın kehribar ak taştan,
Parlayarak her gün ışık saçan.
Her an seni gözetir durur,
Göçerken Manas atamız at üstünde.

Çiçeklerle bezen gelişerek obamız Bişkek,
Yaşasın halkın, kokunu hissederek.
Rehavet anında bir an kaybettik
Adını bulduk tekrar arayıp izleyerek.

Obamız Bişkek baturun adı,
Paha biçilmez miras, halkı için değeri.
Kurtardı bizi yağmacı düşmandan,
Evlerin sönen ışığını yaktı.

Gayreti taşar gözbebeği kor gibi,
Saran düşmana girerdi kurşun gibi.
Bişkek'in ışığı hararetli yansa,
Batur'un yüreğidir yanan ateş misali.

Obalı halkın düşünen geleceğini,
Namusunu koruyup, yüceltip şanını.
Bahtlı halkım şenlenip gülse,
Batur'un dileği odur, aydınlık.

Yükselterek yüce neslin ününü,
Adını tekrar haykırdı bugün.
Duanızı verin kutsal ata,
Geriye aldık atını bugün.

Affedin bizi yüce atamız,
Affedilmeyecek kadar çok hatamız.
Zulme karşı sancağımızı yükseltip
Hür bir toplum kuracağız.

Seviyorum seni içimden sayıp
Bakarım hem de gözbebeğimde ateş çakıp.
Gençlik, sevgi, dostluk ile
Yaşamaya geliyorum güçlü bir ateş alıp.

CARIK DÜYNÖ

Sen birde bakıtıñdı aşırısañ,
Sen birde çık tatarbay çaşırısañ.
Ömürdö calgız taştap cuñaytsañ da,
Baarı bir carık düynö cakşınasıñ!

Barıña başımdı iyip tobo kılıp,
Coguña beldi baylap çaştı tıyıp.
Ömürgö üysöñ dağı toodoy kaygı,
Baarı bir ketüü kıyın seni kıyıp.

Tügönüp kütkön ümüt kalbay müldö,
Kalsa da kumarlantıp kelçü küñge.
Eerçitip bara catıp uu berseñ da,
Baarı bir tattuuşuñ ee carık düynö.

Calındap kalemderin canıp küñgö,
Çaşagan bul düynödö akık müldö.
Körküñdü senin cazıp bütö alğan çok,
Baa cetkis baysıñ, keñsiñ carık düynö.

Bireeler kastık kılsa içten külö,
Kol sozup andan biyik uluu küñgö.
Taarınbay taş sunsañ da kızık körüp, ıyık körüp,
Baarı bir süyem seni carık düynö.

ENE BOLUU

Ene boluu - erdik casoo körünö,
Ene boluu - ömür böriü ömürgö.
Ene boluu - Meerim bölüü cüröktön,
Ene boluu - ıyık konuü köñülgö.

Ene boluu - tüşüktönüütinimsız,
Ene boluu - tınsızdanuu uykusuz.
Ene boluu - cooptuu da, barktuu da,
Ene boluu - açuu dağı, tattuu da.

Büt bolgonun baldarına sunat da,
Büt bilgenin baldarına kuyat da.
Cakşı çıksa el aldında urmat da,
Caman çıksa el aldında uyat da.

Ene boluu ömür boyu ubara,
Kütüü, tütüü kubanıp da kubara.
Oydoguday öşüp çıksa cetilip,
Kurup bütüü köz cetpegen munara.

BALAMDIN BETİNEN ÖÖP KOY

Balaña cönödüñ koşuna,
Menin da balamdı körüp koy.
Özümdü izdeyt go canıñdan,
İmerip betinen ööp koy.

Baldarga cönödün koşuna,
Meni bir ezgeçe sıylap koy.
Canıñ kelgende calcıldap,
Balamdın başınan sıylap koy.

Baldarga cönödüñ koşuna,
Enenin belegin berip koy.
Kanday dep eeginen kötörüp,
Men bolup bir colu erip koy.

AYDINLIK DÜNYA

Sen bazen mutluluğu aşırırsın,
Sen bazen tattırmadan gizlersin.
Hayatta yalnız bırakıp dert versen de,
Her şeye rağmen aydınlık dünya güzelsin.

Hepsine başımı eğip tövbe edip,
Yokluğuna kabullenip, gözyaşını silip.
Hayata versen dahi dağ gibi kaygı.
Her şeye rağmen zordur gitmek seni bırakıp.

Ümidin tamamen tükendiği anda,
Bıraksa da arzıyla geleceği güne,
Arkandan sürükleyip ağı versen de,
Her şeye rağmen tatlısın be aydınlık dünya.

Alevler saçarak kalemlerin yanar her gün,
Tam olarak yaşayan şairdir bu dünyada,
Senin görkünü yazarak bitiremediler,
Değeri ölçülmez zenginliksin, madensin aydınlık dünya.

Birileri düşmanlık yapsa arkandan gülerek,
El uzatarak ondan yüce ulu güne,
Darılmadan taş sunsan da güzel görüp, kutsal görüp
Her şeye rağmen seviyorum seni aydınlık dünya.

ANA OLMAK

Ana olmak kahramanlıktır hakikatte,
Ana olmak ömür katmak ömre.
Ana olmak şefkât sunmak yürekten,
Ana olmak kutsal olmak gönülde.

Ana olmak meşgaledir dinmeyen,
Ana olmak uykusuz kalmaktır, rahat edemeden.
Ana olmak hem sorumluluk, hem kutsallık;
Anne olmak hem acıdır, hem tatlı.

Hem bütün varlığını evlâtlarına sunar,
Hem de tüm bildiklerini evlâtlarına verir
İyi olursa halkın nazarında hürmettir;
Kötü olursa halkın nazarında utançtır.

Ana olmak hayat bolu meşguliyettir;
Beklemek, tütmek açarak veya solarak.
Düşüncedeki gibi büyür ise yetişip,
Kurarak tepesi görünmeyen minare.

YAVRUMUN YANAĞINDAN ÖPÜVER

Yavrunun yanına gidiyorsun komşu,
Benim de yavrumu görüver;
Beni arar sanırım senin yanında,
Eğil de yanağından öpüver.

Çocukların yanına gidiyorsun komşu,
Bana bir iyilik yapiver.
Canın istediğinde hasretle,
Yavrumun başını sıvazlayiver.

Çocukların yanına gidiyorsun komşu,
Bu ananın hediyesini veriver.
"Nasılsın?" deyip, çenesinden tutarak
Benim yerime bir kere eriyiver.

Es aluu cakşı go kel ceegi,
Antse da abalın surap koy.
Taarintkan cokpu dep bireeler,
Sır surap köñülün ulap koy.

Özüñdün balañdı öpköndö,
Aga da meerimiñ tögüp koy.
Tomsooro tüşpösün umsunup,
Balamdın betinen eel koy.

IYMAN

Atalar eñ bir katuu aytsa kargış,
"Oo, imanıñ kaçkır" dep naalıp kalat.
Atalar bata berip aytsa alkım,
"Iymanduu bol, balam" dep alkap kalat.

A körsö ar adamdın parzı tura,
Iymandı taza saktap çaşap ötüş.
Abiirdüü çaşoobuzdun kençi tura,
Aalamday biyik taza ıyman kütüş.

Adamdın adamdıgı asıl narkı,
Düynödö bardıgınan ıyman uluk.
Utkasıp tirüülükün karmap turgan,
Dildegi boorukördik, kayırımıduuluk.

Ayardap ar nerseni iyik tutkan,
Çöpkö da zıyan kılbas asıl kalkım.
Dilinen urpağıñdın öçpösö eken,
Abalgan adat bolgon ata narkıñ.

ENE TİLİN BİLBAY KALUU

Ene tilin-oozangan ene sütüm,
Iyığım, adamdıgım, alban küçüm.
Bulbulday sayrap kelem
Dayraday taşıp kelem
Oozumda kuyuluşup sen bar üçün.

Ene tilim can azığım, mederim,
Ezelkinin ünü, uluu belegim.
Bilbey kaluu ömürdöğü çoñ kaygı,
Tuybay kaluu öz elinin tereñin,
Ukpay kaluu atalardın cürögün,
Taşka çabuu enelerdin tilegin,
Körböy kaluu öz elinin erteñin.
Sezbey kaluu ırları emne degenin,
Oo kör sokur, basıp cürgön mañgurtum!
Öndöy kaluu özögünön carılıp,
Öspöy kaluu tanırınan canırıp.
Bilbeysiñ go al emne ekenin,
Cetpey kaluu erteñkige agılıp...

Ene tilin bilbee - oor cogotuu,
Bilbey kaluuat kötörgüs söz narkın.
Sezbey kaluu baa cetpegen söz barkın,
Süzböy kaluu Manastay zor deñizden,
Ukpaykaluu Toktoguldun ırların
Tatpay kaluutamşandırgan söz daamın.
Aypa özündü uudumun dep atanın,
Appak sütün emgemin dep apanın.
Köp sokursuñ, ene tildin dudugu,
Körö albagean erteñkisin el kamın.

*Dinlenmek iyidir sanırım göl kenarında,
Öyle olsa da hatırını soruver.
"Rahatsız ediyor mu?" diye birileri,
Durumunu sorarak gönlünü aliver.*

*Kendi yavrunu öperken,
Ona da şefkâtini döküver;
Yüzü asılmasın, üzülerek
Yavrumun yanağından öpüver.*

İMAN

*Atalar en kötü bedduayı etseler,
"Hey seni imansız!" diye söylenirler.
Atalar ederlerse hayır dua,
"İmanlı ol, balam." diye söylerler.*

*Demek ki her insanın farzıdır,
İmanını koruyarak yaşayıp geçmek.
Vicdanlı yaşamamızın hazinesidir,
Dünyalar kadar ulu temiz iman beklemek.*

*İnsanın insanlığı, esas değeri;
Dünyada her şeyden iman ulu.
Hayatın amacını tutan hayatın,
Yürekteki şefkât ve merhamettir.*

*Değer verip her şeyi, kutsal sayan,
Ota dahi zarar vermeyen yüce halkım.
Soyunun yüreğinde sönmese keşke,
Öteden beri gelen ata geleneğin.*

ANADİLİ BİLMEMEK

*Anadilim, emdiğim ana sütüm,
Kutum, insanlığım, tükenmez gücüm.
Bülbül gibi şakıyıp geliyorum,
Dereler gibi taşıp geliyorum,
Ağzımda sen olduğun için.*

*Anadilim canımın rahatı, kıymetlim,
Eskilerin ünü, ulu hediye.
Seni bilmemek hayattaki büyük kaygı,
Hissetmemek kendi halkının derinliğini,
Duymamak ataların yüreğini,
Görmezden gelmek anaların dileğini,
Sezememek şiirlerin ne dediğini,
Oy görmeden yaşayan mankurtum!
Gelişememek ortasından yarılıp,
Büyüyememek damarından ayrılıp.
Bilmiyorsun herhalde bunun ne olduğunu;
Çıkamamak yarına akına kapılıp...*

*Anadilini bilmemek, büyük kayıp,
Bilmemek atın bile taşıyamayacağı söz değerini,
Sezememek değer biçilemeyen söz kudretini,
Yüzememek Manas gibi büyük bir denizde,
Duymamak Toktogul'un şiirlerini,
Tadamamak söz lezzetini.
Deme babamın oğluyum diye,
Deme emdim diye anamın sütünü.
Gözleri görmeyen, anadilin dudulu,
Halkın gamını göremeyen yarınısın.*